

CÀ - NOSTRA

INCA

4 DE JORIOL

1908.

ABCENSURA ECLESIÁSTICA

Un bon periòdic es una missió perpètua a una Parroquia.—Es necessari oposar els esforços de la bona prensa a n-els de la dolenta.—LLEÓ XIII

LA PAGESÍA MALLORQUÍNA
(FRAGMENT)

Mallorca es una au marina de l'estol grec que, esgarriada un temps d'aquell nombrós esbart, emprengué la volada seguint el sol en sa carrera, fins que, trobant-se retuda de cançament o poruga de l'ignot, va posar-se sobre les blaves aigues del Mediterrani, baix de l'alt Pirineu, on romangué de sobte encantada pera sempre.

Mirau-la sobre un mapa i veureu que té la figura de la fotja mentre neda per dins les aigues dels nostres prats: el coll arrufat, la cua curta, les ales aplegades i el cos arrodonit i gris, d'atapit plomall. Encara's troba en la direcció que duia a l'arribada: el béc a Andraig i la cua a Formerfor. Aspra i rocosa serra l'atravessa de llevant a ponent, com ala de forta ossada i llargues plomes. Els serrals d'Artà i els de Felanitx, més curts i baixos quells del Nord, són els peus i les cames arronades. El ventrell, amb les parts blanes, es el canal que corre desde la badia de Palma, on té la boca, seguin pel pla de Sant Jordi i centre de l'Illa, fins l'Albufera d'Alcudia, que es el punt d'eixida del liquit que engoleix. Quasi tota es ploma i ossos, i la poca carn que en és negrosa i dura com le dels aucells del globo: terrers gravencs, amb qualche redol argilós, dins brassols i ressalts, damunt un ample llit de pedra resseca i brescada, sobre'l qual les aigues de les pluges corren depressa pels empinats torrents cap a la mar; i la poca que hi queda, mullant la terra assecada, s'abeura aviat xupada per aquella esponja inseparable. Com no té amples vessants, no hi ha rius ni llacs durant l'estiu de fresques i dolces aigues: sols s'hi troben uns quants gorcs en les altures, i migrades fontetes ença i enllà per la montanya, amb alguna per dins el pla. Les círies i els pous, en el temps de la calor, soLEN secar-se: no més són fortes les aigues fordes i les que, filtrant, hi acuden de la mar.

Els perfils de l'aigua marina, vull dir de les costes, serrals i puigs, apareixen nèts, precisos, retallats sobre l'horitzó, mentre no'ls tapa la boirada pel cim de les muntanyes, com succeeix sovint. Més en tot temps de l'any la llum viva i clara del sol li dóna un to uniform, grisenc i brillant, tenyint-ho tot dels esplendoris prepotents del cel i de l'il·luminació universal de l'aire.

Tot es gris-blavós a diferència d'aquells països humids, on el pis es sempre verd clapejat de colors calents i vius: roig, vermell, groc, palla, negre o blanc, segons sia l'objecte; taques que no estan mai esmortides per la calor massa intensa del cel, que es la que té aquí'l valor predominant. La mateixa calitja,

a l'escamparse, esfumant i atenuant la llum del sol, com es viva i brillant destrueix l'efecte del clar-obscur.

Sí: Mallorca es una hermosa illa de l'orient, una illa grega desligada de l'estol jonic, que, a través dels segles i a gran distancia, conserva inesborrable la fisionomía de la raza, on la llum influyeix constantment sobre la flora vegetal i sobre l'animal, i, més que en cap, en l'humana.

La vegetació es exuberant, vigorosa i persistente; el ramatje dels arbres cobreix sovint la terra; les plantes resisten llarg temps sense sentir l'amorosa besada de les pluges; les besties s'hi mantenen d'herba seca, fulles mustigues i aspres brotes, i l'home roman a l'aire lliure, assaciant la fam amb un bocí de pa i una grapa de figues.

Bé pot dirse que aquí la planta i l'arbre, l'aigua, la bestia i l'home, tot, més que de la savia de la terra, viu i s'alimenta, com el pi de l'altura, de les amors del cel.

JOAN ROSELLÓ

CANÇÓ DE LA PRÍMPCESA (1)

*Anant un rey de viatge,
d'una nina's va prendre:
si la nina n'es pagesa,
ell regina la fará.
Lairòm,
la fará regina,
lairá'
a'un reyalme gran.*

*Sos pares, axis que ho saben,
y quin riure tots que fan:
llur filla serà regina
y may més treballarà.
Lairòm,
quina sort la nina;
lairá,
qué contenta está.*

*A l'endemà se la emporta
el rey a son rich palau:
al ser-hi, trista la nina
ja-s comença d'anorar.
Lairòm,
anyora sos pares.
lairá,
que vellets deixá.*

*També anyora a n'el seu poble
y no fá sinó plorar:
lo mal d'anorament mata
y al poch temps l'han d'enterrar.
Lairòm,
va morir la nina,
lairá,
de mal d'anorar.*

JOAN DRAPÈR.

(1) En l'òpera *Lo Rey filarmónich*, que se va estrenar en lo «Saló Montserrat», ab música de'n Xavier Maimí, dia 21 del Juny passat.

SEGUNDA ASAMBLEA NACIONAL

—DE LA—

BUENA PRENSA

De realmente grande puede sin exageración calificarse el interés que, en España y fuera de España, despierta la Asamblea de periodistas católicos que habrá de reunirse en Zaragoza, en septiembre próximo, para continuar la obra brillante y valientemente iniciada, cuatro años há, en Sevilla. Y este interés no se manifiesta sólo en la opinión católica, pero también en la más ó menos encubiertamente sectaria y anticristiana, cuya prensa mal encubre con el velo de frases despectivas y la aducción de datos no del todo ajustados á la exactitud la importancia que á la Asamblea cesaraugustana concede y reconoce. Es que la convocatoria de esta Asamblea fué oportunísima y, por serlo, encontró ambiente favorable en la opinión, convencidos como estamos, católicos y no católicos, de que la prensa, sino un cuarto poder en los Estados cultos, como algunos pretenden, es poderosa palanca que, convenientemente manejada y apoyada en fulcro tan resistente y firme como la Iglesia de Dios, contribuye con eficacia magna á dirigir los pueblos por las saludables sendas de la moral y de la fe cristianas, al término de las cuales se halla el máximo de bienestar, de orden y de paz asequibles en las sociedades humanas.

De ahí que, circuiada la noticia de la convocatoria de la Asamblea, y sabido que ésta congregase con las bendiciones de S. S. Pío X, de su Nuncio en este reino y del ilustre y sabio Prelado zaragozano, el Episcopado español, siempre celoso por la ortodoxia en la fe y la moralidad en las costumbres, otorgóle también la suya, siendo, en el breve lapso transcurrido desde la convocatoria, cincuenta y dos los Prelados que directamente enviaron su adhesión y bendición á la Junta organizadora y cuarenta y siete las diócesis en que funcionan Juntas diocesanas, todas con entusiasmo y decisión grandiosas, presagio de frutos abundantísimos.

La Prensa católica, complacémonos en consignarlo, acogió con simpatía, en su totalidad la reunión de la futura Asamblea; y ésta Prensa no es en España insignificante, como á sus lectores dió á entender un diario liberal de Madrid, sino órgano de la opinión de la inmensa mayoría de los españoles, y órgano elocuente, fervoroso, entusiasta, incansable, y decidido en la lucha por sus ideales, seguro de su valer, consciente de su fuerza, cierto de la victoria que merece y alcanzará por su decisión y disciplina, envidiadas por los mismos que aparentan menospreciar-

las. Setenta y ocho son los periódicos al presente adheridos á la Asamblea, muchos de ellos diarios de grande circulación y entre éstos los tres que en Madrid sustentan la doctrina católica: digase si jamás se ha conseguido una tan grande e importante comunidad de pensamiento y de acción en la prensa española: digase sí, con solos los datos que enumerados quedan, no pueden ya considerarse seguro e indefectible el éxito de la Asamblea.

A no cejar, pues, en la santa y redentora empresa. Que los triunfos completos y decisivos obra son de la pericia y experiencia de los jefes, pero también del valor, decisión y disciplina de los combatientes.

Que cuantos deben coadyuvar al resultado de la Asamblea laboren: con su consejo los unos, con sus escritos los otros, todos con su adhesión personal y colectiva, con el prestigio de su posición, con su cooperación decidida y manifiesta. Zaragoza ha dado ya valiente ejemplo: á casi trescientos ascienden, en solo la diócesis cesaraugustana, los socios de la Asamblea, activos ú honorarios. Este numero crece diariamente, porque cada día recibe la Junta organizadora nuevas adhesiones.

En otras diócesis, Sevilla y Huesca por no citar más, los trabajos de propaganda y preparación son así mismo fructuosos y activos. Todo permite esperar que la empresa felizmente acometida en la ciudad del Betsí recibirá grandioso impulso en la ciudad del Ebro, bajo la égida protectora del Pilar.

L'AMICH PER L'AMAT

*Frets los cors Ramón ovira,
sens amichs son Amat veu,
mes son cor d'amor suspira
y extender l'amor delira
vers l'Amat arreu, arreu.*

*No pot colossal resclosa
contenir l'amor d'en Llull;
d'amor canta, com l'alosa,
per l'amor sufreix y gosa,
y son cor d'amor rebull.*

*Febrosench emprén la vía
traspasant, sedent, la mar
buscant amichs per s'Aymia
y ab l'amor que son cor nia
busca cors per fer amar.*

*Sols l'amor son cos anima
per lluytar sens defallir,
puix l'Amat que tant estima,
en la vall com en la cima,
son cor cansat fa glatir.*

*Passa com auzell cantayre
boscuries y cimerals;
es á l'Africa'l trovayre
que arrreu escampa per l'ayre
notes d'amor celestial.*

*De pur amor fletxa encesa
clava dels moros al cor;
y estos, convertits, depressa
van á Ramón, qui ab finesa*

los ensenya'l lloch d'amor.

*En Bona, quaranta eslavan
contradinflo ab gran calor,
y Ell ab pausa argumentava
y per fi la palma alsava
de llurs cors conqueridor.*

*D'amor á la lluya fortia
per fi son cos defalleix,
mes son Amat l'aconhorta
y cors á conquerí'l porta
hont l'Amor se desconeix.*

*Buscant amichs per s'Aymia,
buscant cors per fer amar,
los moros allá á Bugia,
famolenchs, sa rabia impia
vers son cos van estellar.*

*Pels moros buscant collirhi
ánimes á voltors,
completá allí son deliri,
puix la palma del martyri
l'entrá á n'el Cel dels Amors.*

PERE BOLIART FIGUERA
Seminarista d'Urgell.

ESCOMESA

La més coral y entusiasta enhorabona a n-el «Manyoch Regionalista» de la vila d'Alaró; y... avant, avant, nobles y molt preuats fills de la benaurada Patria. Que may, jàmay, s'acluquin aquests ulls de foix que mos oviren y comensen a destriar un llunyadar extens y gloriós. Jo voldria qu'el foix encés al cim de vostro patriarchal Castell foragitás y llensás per tot arreu grans flamarades y builentes espurnes que venguessin a cremar els verinosos miasmes de'l cap-verjo centralisme. Pujau, pujau molt sovint a vostro Gegant de pedra roquenque, per respirar els aromatichs encens de ver y sá patriotisme qu'encar-are embalsamen les despulles d'En Cabrit y Bassa, víctimes heròiques de la més envejable lealtat. Que sia vostron historich Castell, el Sinai pavotós aont se proclamin les més justes lleys; siau voltros, ioh entusias-tes capdills de la Renaixensa! siau voltros els Macabeus de nostra malaltissa y dejenerada raça; y... are y sempre.

*<Foch de regionalisme
<Surtega de nostre cor
<y deix cremada la flor,
<roca y rel del centralisme.*

Y al entre tant voltejsem nostres fogateres, y al entorn de llurs flames, cantem valentes cançons al ritmich compas de les alegres y solemnials sardanes, gaya deixá y llegat de nostros pares, esqueixos de patriarchals costums, y polseguera qu'alsaren les petjades de nostra afalagadora antigor.

¡Que n'es de bo enllayar-se com estels per l'espai, per escoltar els ecos d'eternes cantades a la vera y ençisadora. Llibertat qu'entonaren els nostros pares, y que noltros tant y tant anyoram!

EFANOB.

Conclusións

APROBADAS AL CONGRÉS AGRICOL DE VICH

TEMA II

Medis pera que la cría de bestiar sia lucrativa

PONENT: D. Joan Arderius

1.ª Catalunya, per les sevas condicions cósmicas, per l'avens de la seva agricultura, y per la laboriositat dels seus habitants, es regió que conta ab tot lo necessari pera el sosteniment de la cría caballar en l'extensió qu'exigeixen l'agricultura y l'industria; y la que correspon á n-el seu esperit comercial. Deu aconsellarse, donchs, á n'els agricultors catalans l'explotació d'aquesta industria.

2.ª Tenint en compte que gracias á las paradas de sementals organitzadas per l'Estat, y gracias també ab altras més numerosas degudes á iniciativas particulars, poden reunir-se avuy á Catalunya un bon nombre de productes d'aquells sementals, que ab tot y haver nascut de la desordenada unió de pares de rassas diferents, conservan, per efectes de l'herencia, y per influencias del medi, caràcters y aptituds dignes d'esser traspasadas per generació, y servir de elements per el foment y mellora de las nostras rassas caballars.

Donada l'existència d'aquells sementals y d'aquelles eugua que hem de considerar com á rassas indigenas, y, per consegüent, propias de la nostra terra, debem solament per medi de la selecció progressiva sostenir el desentrotillo de l'industria caballar.

3.ª Si per circumstancies especials de localitat, ó per necessitats de l'agricultor, se fa precis acudir al crusament de rassas extranyas, entenem que serà ventajos aprofitar aquells caballs que ja constitueixen paradas particulars, y aquells altres sostinguts per el Gobern, sempre que responguen á las necessitats de la comarca, y s' adaptin á las condicions de les eugua.

4.ª Si ns trobem en la necessitat d'escullir pera Catalunya sementals extrangers, acudim sols á las rassas Boulognaise, Bretona y Bretona modificada, ja que ab aquestas podrem obtenir caballs de mitja sanc pera el tiro lleuger y pesat, qu'es l'única producció á que podem aspirar en las comarcas catalanas.

5.ª Entenem que l'Estat, com organisme regulador de las industrias que directament influeixen en el desentrotillo de la riquesa pública, deu intervenir ab lleys especials que determinin las condicions necessaris pera poguerse acceptar com sementals aquells qu'els particulars destinin á n'aquest servei, y després gratificar ab forma que serveixi d'estimul al que presenti ben criats productes procedents dels sementals de l'Estat y destinats al servei de la guerra.

6.ª Resultant l'alimentació dels animals l'element de més potència pera conseguir productes adaptables als serveys qu'es necessitan, es convenient qu'els pagesos y propietaris armonisin els sistemes de cultiu de las seves terras ab las exigencies de la vida dels animals, á fi de que may, per falta de menjar,

VI DE TARONJA

Per fer "vi de Taronja," qu'es una baguda agradable, refrescant e higènica, se cuen les més madures, se xapen pel mitx y se premp el suc que tenen.

A n-aquest suc que se cola amb un drap s'hi posa sucre blanc, cosa de la quinta part o un poc més, y després se dexa fermentar a una bota o tonell tancat fins que haja acabat de bullir.

Consumida la fermentació resulta un vi suument agradable a la vista y a n-el paladar, amb un gustet de taronja lo més bò.

Com les taronjes generalment van cares, no es costum la fabricació d'aquest vi per treurem producte, però s'en pot fer en petita escala per consum de les famílies.

Entreteniments

Solucions als passa-temps del número trenta nou.

Geroglífic:—Qui mal ande, mal acabe.

Xarada:—Fénás.

Semblances:—1.ª, en que encalentexen; 2.ª, en que tenen punts; 3.ª, en que tenen cuberta.

Fuga de vocals:

El dia que segam xeixa
madona, heu de fe papé;
y si s'aygordent no vé
es rostoy vos farem creixe.

Triangul de paraules:

S emir
S emi
S em
Se
S

Endevinaya:—Se lletra P.

TRENCA CLOSQUES

AAAA E I O U F LLL MM NNN
S T Y

Amb aquestes lletres ben combinades formar el nom y llinatges d'un distingit escriptor català.

EL MORO MUSSA.

XARADA.

Prima nota musical
article la *segona*,
el *TOT* una persona
per casa sens igual.

EL TIO XESC.

SEMLANSES.

¿En que se assemblen una clau y un mox?
¿Y un'era en so teatre Líric de Palma?
¿Y es que tenen posat a salotería en sos pirotècnics?

UNES SITRIERES.

FUGA DE VOCALS.

V.i m.s .st. . F.r.m.n.t.r.
. l.mbr. d'.n. p..m.r.,
q.. h.v. d. t.c. d.ns s.r.,
d.st... n t.nt d. c.l. r.
A. BOLERO.

INTRÍGULIS.

Cercar el nom d'una cosa bona per fer gana, el qual nom llevant una lletra, don els resultats següents:

1. Infinitiu de Verb.
2. Cosa de rellotjes.
3. Id. per botelles.
4. Un pronom.
5. Una consonant.

QUATRE BOBIANS.

ENDEVINAYA.

Cassa y no te escopeta,
fa filats y no te fil,
y casadors per l'estil
soLEN viure esquena dreta.

UN EMPLETADÓ.

Mira lo que duen els diaris deya un senyor
s'altres diassa.

Tenc una caseta a la vorera del mar y com
la valia vendre, vaig fer redactar un anunci
pels diaris. L'anunci ha sortit y fa de la case
ta una descripció tan hermosa y encantadora
y dels parratges y del mar que l'enrevolten
que....

—Que l'has venuda pel doble de lo que
val.

Ca, res d'això; que m'ha entusiasmado tant
que ara no la vuy vendre per cap diner.

Sí van Vds. á Plama

VISITEN LA GRAN LIQUIDACIÓN FORZOZA DE
LA PALMERA

OCACIÓN NUNCA VISTA EN TELAS DE HILO, SÁBANAS, MADAPOLANS, TOHALLAS, BÁNOVAS, CAMIETAS, LISTADOS MALLORQUINES, INDIANAS, PAÑOS, LANILLAS, SEDAS, LANAS NOVEDADES, PARAGUAS SOMBRILLAS Y MUCHÍSIMOS OTROS ARTÍCULOS PARA VERANO É INVIERNO.

CON POCO DINERO SE PUEDE COMPRAR MUCHO

Calles de Cererols 6 y Bolsería 5

Al lado Cán Cetre—frente la pastelería Cán Canet.

ALMACENES SAN JOSÉ

DE

Ignacio figuerola

BRONDO 7-9-11 ESQUINA BORNE

LENCERÍA, LANERÍA, GÉNEROS DE PUNTO, BISUTERÍA, NOVEDADES.
SASTRERÍA Y CAMISERÍA
LA CASA MEJOR SURTIDA, LA MÁS BARATA.

PRECIO FIJO

Casa Venal.

N'HIA UNA MOLT GRAN A N-EL
CARRER DE MALLORCA, CONFRON-
TANT A DOS CARRERS.

A N-AQUESTA IMPRENTA NE DONA-
RÁN RAÓ.

Carretó Venal

n'hi ha un de quatre seuradors en molt
bones condicions tant en comoditat com
en preus.

Ne donarán raó en aquesta imprenta.

Llibre nou

MARÍA S. Y EL R. PONTÍFICE
en las obras del

BTO RAMÓN LULL

per MOSSEN JAUME BORRÀS RULLÁN
Un tom en 4.º de 76 planes a pesseta, a
0'75 en rústica.—Se ven a les llibreries de
Guasp, Amengual y Muntaner, Joseph Mir,
y en les redaccions de la Gaceta de Mallor-
ca y de CA-NOSTRA.

Ca-nostra

SETMANARI D'INCA EN MALLORQUÍ.

Preu de suscripció

Un trimestre una pesseta per tot Espanya
y doble a l'extranger.

Els pobres y obrers que nos ho demanin
tendrán la suscripció per 20 céntims mensuals
2'40 l'any.

Els subscriptors que pagin les anyalitats a
la bestreta, rebrán gratis LA LECTURA PO-
PULAR, d'Orihola.

A les congregacions, societats catòliques
y demés personnes que, desitjoses de fer pro-
paganda, volguessen una regular cantitat de
exemplars, a preus convencionals.

Redacció, administració e imprenta: carrer
de Mallorca, 1, Inca.

Suplicám a nostres lectors que fassin correr
aquesta publicació entre amics y conejuts,
fi que tothom s'aprofit de la seva lectura.